

KAKAOVA' 10,-
VAHODOVA' 10,-
VANILKOVA' 10,-
BURTOVA' 10,-
KVA 15,-

partisanen

partisanen 6

Almanach für Unangepasstes

MELODIEN IM GRENZGEBIET DES SCHLACKENAUER ZIPFELS

ANRANDUNGEN II – EIN DEUTSCH-TSCHECHISCHES KUNSTPROJEKT

In der Sächsisch-Böhmischen Schweiz, entlang einer der ältesten noch bestehenden Grenzen Europas, trafen sich im September 2016 vier deutsche und vier tschechische Fotografen zu einem Symposium, mit Hauptquartier in Mikulášovice, zu deutsch Nixdorf.

Die Erkundung dieser einzigartigen Grenzregion stand im Mittelpunkt einer „synästhetischen“ fotografischen Wahrnehmung, als Klangbild in den Facetten ihrer Landschaft, Fauna und Flora, ihrer Gebäude, Denkmäler und der Menschen, die dort leben.

Unser Arbeitstitel „Melodien einer Landschaft“ klingt wie einem schrundigen Heimatfilm entsprungen, „echt uncool“. Allerdings, wer einmal durch diese abseits liegende Region des Schlackenauer Zipfels gewandelt ist, wird eine „beschwingte“ Melancholie, etwas vom böhmischen Geist Smetanas und den „Böhmischen Schlendertagen“ Rilkes im Spiegel seiner „Notizen zur Melodie der Dinge“ erfühlen, erspüren, erschmecken, entdecken können, und diese Erfahrung ist pure „Coolness“.

Und in dieser kontrastreichen ländlichen böhmischen Region, in der es zahlreiche schmucke Wochenendgrundstücke/Datschas von malerischen Umgebende- und Blockhäusern wohlhabender Städter gibt, hat sich auch Gott angesiedelt, eine tschechische Spezies allerdings, mit Vornamen Karel.

Nur eine kleine Auswahl an Fotografien von Emílie Mrazíková, Iva Houfková, Josef Málek, Eva Pacalová, Yuri Antsipkin, Simon Wolf, Peter Zimolong und Holger Wendland können wir in diesem Almanach präsentieren. Diese allerdings gibt einen Einblick in die stilistische Vielfalt der synästhetischen Wahrnehmung.

Holger Wendland

Nachschrift: Alle beteiligten Fotografen überquerten mehrmals in ihren Erkundungen die Ländergrenze, ohne Kontrollen, völlig unproblematisch. Dies war nicht immer so. Die Älteren können sich noch an restriktivere Zeiten mit Grenz- und Zollkontrollen erinnern. Reisende in ferne Länder, außerhalb der Europäischen Union, kennen Grenzquerungen, die mit Katastrophen und stundenlangem Warten verbunden sein können, manchmal gewürzt von der Willkür der uniformierten Chargen.

Der Namensinspirator unseres pARTisanen-Almanachs Artur Klinaū aus Belarus beschreibt diese Situation in seinem Schelmenroman „Schalom“: „André hasste Grenzen. Schon allein die Prozedur des Grenzübertritts hatte in seinen Augen etwas Menschenverachtendes. Alles in ihm sträubte sich, wann immer ein Kerl im Beamtenrock ihn eifrig unter die Lupe nahm als potentiell gefährliche Filzlaus, an deren Pfoten Spuren verbotener Substanzen kleben mochten, die ihr blühendes Staatswesen ins Verderben stürzen könnte.“

MELODIE V POHRANIČNÍM REGIONU ŠLUKNOVSKÉHO VÝBĚŽKU

NAD KRAJINAMI II – NĚMECKO-ČESKÝ UMĚLECKÝ PROJEKT

V Českosaském Švýcarsku podél jedné z nejstarších dochovaných hranic Evropy se v září 2016 setkali čtyři čeští a čtyři němečtí fotografové, aby se společně zúčastnili fotografického symposia v Mikulášovicích (německy Nixdorf).

Poznávání tohoto jedinečného pohraničního regionu bylo hlavním cílem „synestetického“ fotografického vnímání jako je zvukový obraz v aspektech krajiny regionu, fauny a flóry, budov, památníků a lidí, kteří v regionu žijí.

Pracovní název projektu „Melodie krajiny“ zní jako převzatý z nějakého drsného domácího filmu a není zrovna moc „cool“. Ten, kdo již putoval v okolí Šluknovského výběžku, nejsevernějšího místa České republiky, mi dá za pravdu, že zde můžeme pociťovat jistou melancholii díky odkazům skladatele Bedřicha Smetany a sbírce esejí o cestování po Čechách nazvané „Böhmische Schlendertage“ od německého spisovatele Rainera Maria Rilkeho, jež se odrážejí i v jeho další sbírce esejí nazvané „Zápisky k melodii věcí“ („Notizen zur Melodie der Dinge“).

V tomto venkovském regionu bohatém na kontrasty, ve kterém najdeme spoustu vyzdobených víkendových domků a chatek bohatých měšťanů ve stylu malebných podstávkových domů a srubů, se usídlil i bůh, lépe řečeno, známá česká osobnost s křestním jménem Karel.

V tomto almanachu můžeme představit pouze malý výběr fotografií od Emílie Mrazíkové, Ivy Houfkové, Josefa Mála, Evy Pacalové, Yuriho Antsipkina, Simona Wolfa, Petera Zimolonga a Holgera Wendlanda. Vybrané fotografie umožňují nahlédnout do stylistické rozmanitosti synestetického vnímání.

Holger Wendland

Postsriptum: Všichni zúčastnění fotografové překračovali při svém putování regionem několikrát a bez jakýchkoli problémů státní hranici, která je v dnešní době již bez hraniční kontroly. Vždy tomu tak nebylo. Starší lidé si dobře pamatují restriktivní časy s hraniční a celní kontrolou. Ti, kteří cestovali do vzdálených zemí mimo Evropskou unii, dobře znají překročení hranic spojené s dopravními kolapsy a několikahodinovým čekáním a někdy i okořeněné svévolí státních úředníků.

Bělorus Artur Klinaū, který nás inspiroval k názvu našeho almanachu pARTisanen, popisuje tuto situaci ve svém pikareskním románu „Schalom“: „André nenávidí hranice. Již samotné překročení hranice pro něj znamená opovrhování lidmi. Všechno se v něm vzpírá a brání, když ho nějaká ženská ve státní uniformě pečlivě kontroluje jako potenciálního zločince, na jehož prackách by mohly být nalezeny stopy zakázaných látek, čímž by utrpěl její státní charakter.“

GRENZGÄNGER MIT ZWEIFELHAFTEM RUF:

DIE BERKEN VON DER DUBA UND ANDERE RAUBRITTER

EINE AHISTORISCHE KULTURKRITIK FRÜHERER HERRSCHAFTSVERSUCHE IN
DER BÖHMISCH-SÄCHSISCHEN GRENZREGION

Wer die Geschichte des Gebiets reflektiert, welches heute als Elbsandsteingebirge beiderseits der tschechisch-deutschen Grenze bezeichnet wird, bemerkt sehr schnell, dass die Region seit Jahrhunderten davon geprägt ist, eine Grenzregion zu sein. Fernab der Zentren von Herrschaft, Macht und Handel ging es hier oft darum, im Kriegsfall Rückzugsorte zu finden. Manche Flurnamen weisen noch heute auf Verstecke der Bevölkerung hin, etwa die Schwedenlöcher bei Rathen, der Kroatenhau im Großen Zschand und das Große Preußenlager (tschech. Velký pruský tábor)

südlich von Brtníky. Wenn es um Grenzüberschreitungen ging, waren diese oft ein Ventil für Bedürfnisse des Austauschs, die auf legalem Wege nicht abgedeckt werden durften. Das erklärt die Geschichte der vielen Schmuggler und Räuberbanden vom Mittelalter bis in die Gegenwart.

Mit dem Vertrag von Eger von 1459 legten die Herrscher von Sachsen und Böhmen die gemeinsame Grenze im Wesentlichen so fest, wie sie bis heute besteht. Damit ist sie eine der am längsten bestehenden Grenzen Europas.

HRANIČÁŘI S POCHYBNOU POVĚSTÍ:

BERKOVÉ Z DUBÉ A DALŠÍ LOUPEŽIVÍ RYTÍŘI

NEHISTORICKÁ KULTURNÍ KRITIKA DŘÍVĚJŠÍCH MOCENSKÝCH POKUSŮ V
ČESKO-SASKÉM POHRANIČNÍM REGIONU

Ten, kdo se zajímá o historii území Labských pískovců, ví, že byl region již po staletí utvářen jako pohraniční region. V této oblasti, ležící daleko od center panství, moci a obchodu, šlo v době války především o to, najít si místo, kam se lze ukrýt. Mnohé názvy údolí poukazují ještě dnes na úkryty obyvatel jako jsou např. soutěska Schwedenlöcher u obce Rathen, Kroatenhau v údolí Großen Zschand nebo Velký pruský tábor jižně od obce Brtníky. Překročení hranic znamenalo často možnost výměny potřebného zboží, jež se nedala uskutečnit legální cestou. To vysvětluje příběhy o spoustě pašeráků a loupežníků z dob středověku až po současnost.

Smlouvou z Chebu z roku 1459 si stanovila saská a česká panství v podstatě společnou hranici, která existuje až do dnes. Tím se jedná o jednu z nejdéle existujících hranic Evropy. Tomuto důležitému zlomu předcházelo postupné rozpínání českých a saských panských území do té doby ještě neobsazeného pohraničního území. V období středověku se zde nejprve pokoušely nejrůznější šlechtické rodiny založit vlastní panství. Zprvu si počínaly úspěšně, ale nakonec se jim to nepovedlo. Region byl ovlivněn hlavně rodem Berků z Dubé.

Berkové z Dubé pocházejí pravděpodobně ze starého českého šlechtického rodu Ronovců (též Hronovci).

Hynek Berka (1249–1306) je první historicky doložený zakladatel rodu Berků z Dubé, který je uveden na listině nejvyšších purkrabí pražských ze začátku 14. století. Berkové vlastnili od roku 1353 hrad Hohnštejn. Později získali rozlehlá panství v severních Čechách s panstvími Rathen a hradem Vildštejn v Saském Švýcarsku, která tehdy ještě patřila k Čechám. V 15. století přišli Berkové o velkou část svého saského majetku. Poté, co byli Berkové opět aktivní jako loupeživí rytíři, přidělili Wettinové postupně tuto část území Míšeňskému markrabství. Berkové přišli do roku 1451 o skalní hrady v Saském Švýcarsku jako je Vildštejn nebo Ratný. Hrady byly dobyty a zničeny.

Brtnický hrádek

Majetkem rodu Berků z Dubé byl také Brtnický hrádek, který se nachází mezi vesnicí Brtníky a Kyjovským údolím a ještě dnes zde můžeme najít pozůstatky hradu. Původně byl Brtnický hrádek strážným hradem, který se ovšem, jako většina hradů, přeměnil na sídlo loupežníků. Do dnešní doby lze na skalách najít dobře viditelné zbytky budovy. V oblých skalách se nachází velký pravouhlý otvor. Zda sloužil jako sklep budovy či to byla obytná místnost, to se dnes, po mnoha uplynulých staletích, můžeme pouze domnívat.

Vorausgegangen war dieser wichtigen Zäsur eine schrittweise Ausdehnung der böhmischen und sächsischen Herrschaftsräume ins zuvor unbeherrschbare Grenzgebiet. Hier hatten im Spätmittelalter zunächst adlige Familien mit einigem Erfolg versucht, eigene Herrschaften aufzubauen, sind damit aber letztlich gescheitert. Diese Region wurde besonders von dem Geschlecht der Berken von der Duba geprägt.

Die Berken von der Duba (tschech. Berkové z Dubé) stammen wohl von der böhmischen Uradelsfamilie der Ronowice (tschech. Ronovci oder Hronovici) ab und haben mit Hynek Berken (1249–1306) einen ersten historisch belegbaren Stammvater, der Anfang des 14. Jahrhunderts in der Liste der Burggrafen von Prag erwähnt wird. Die Berken besaßen seit 1353 Hohnstein und erwarben später in Nordböhmen und der damals noch zu Böhmen gehörenden heutigen Sächsischen Schweiz mit den Herrschaften Rathen und Wildenstein, letztere oberhalb des jetzigen Kuhstalls, umfangreiche Grundherrschaften. Im 15. Jahrhundert verloren die Berken den größten Teil ihres säch-

sischen Besitzes, der von den Wettinern schrittweise der Markgrafschaft Meißen zugeschlagen wurde, nachdem die Berken wiederholt als Raubritter aktiv geworden waren. Vor allem die Felsenburgen in der Sächsischen Schweiz, wie Wildenstein oder Neurathen, gingen den Berken bis 1451 verlustig. Die Burgen wurden belagert und zerstört.

Die Zeidlerburg / Brtnický hrádek

Zum Besitz der Berken gehörte auch die Zeidlerburg, (tschech. Brtnický hrádek), die zwischen dem Ort Brtnický (dt. Zeidler) und dem Kyjovské údolí (dt. Khaa-Tal) lag und heute nur noch Reste aufweist. Ursprünglich handelte es sich bei der Zeidlerburg um eine Wachburg, die sich aber, anscheinend wie viele Burgen, in ein Räubernest gewandelt hatte. Auf jeden Fall kann man noch sehr deutlich die Spuren dieses Gebäudes am Felsen erkennen, da sich in dem runden Felsen eine große rechteckige Aussparung befindet. Ob es sich dabei um den Keller des Gebäudes oder schon um einen Wohnraum handelte, wird man vermutlich nach mehreren Jahrhunderten als Ruine nicht mehr klären können.

Hans ze Saské Olešnice a pověst o skále Honigstein („Medová skála“)

Nedaleko hradu Ratný, mezi skálou Feldstein a skalním útvarem Kleine Gans („Malá Husa“), se nachází skála Honigstein. Ve středověku se v jejich prohlubních a skulinách usídlily početné roje včel. Tenkrát ke skále chodili tamní obyvatelé, aby si zde nabrali trochu medu. Rytíř z blízkého hradu Ratný, kterým byl pravděpodobně wettinský vazal Hans ze Saské Olešnice, zakázal místním obyvatelům chodit ke skále Honigstein. Když neuposlechli, poslal na ně své psy. Podle pověsti vylétly včely v hustém roji ze skály a vrhly se rozčileně na rytíře. Ze strachu a zoufalství vyskočil rytíř z okna a přišel o život. Odpradávná na místě, kam rytíř dopadl, nezůstává v zimě sníh.

Tato, bohužel historicky nedoležená, pověst by mohla přinejmenším dokazovat, že dřívější utváření panství rodu Berků z Dubé, rytířů ze Saské Olešnice a dalších malopanských hraničářů, končilo často neúspěchem. Možná byla důvodem jejich neschopnost vytvořit si u místního obyvatelstva kulturní sounáležitost s panskými koncepcemi, jež by podporovala jejich identitu. Díky svým nepřítelům a potomkům byli oceňováni jako loupeživí rytíři s pochybnou pověstí.

Tato teze se může zdát z počátku jako nehistorická kulturní kritika, neboť moc ve středověku nebyla směřována na účast obyvatelstva, nýbrž na účast malých šlechtických vrstev, pomocí kterých byla ovládána teritoria a jejich obyvatelé. Nejprve jen na určitých místech, později přibývaly

Hans von der Oelsnitz und die Sage vom Honigstein

In der Nähe von Rathen, zwischen dem Feldstein und der Kleinen Gans, liegt der Honigstein. Dieser soll im Mittelalter mit seinen Höhlungen und Ritzen einmal Heimat zahlreicher Bienenschwärme gewesen sein. Damals gingen die Umwohner zum Felsen und holten sich süße Nahrung. Der Ritter der nahen Burg Rathen, hinter dem meist der wettinische Vasall Hans von der Oelsnitz vermutet wird, verbot ihnen jedoch den Besuch des Honigsteins. Als trotzdem Anwohner beim Sammeln bemerkt wurden, ließ er sie von seinen Hunden vertreiben. Laut der Sage flogen daraufhin die Bienen in dichten Schwärmen aus dem Honigstein hervor und stürzten sich voller Wut auf den Ritter. In seiner Angst und Verzweiflung sprang dieser zum Fenster hinaus in den Tod. Seit jener Zeit bleibt angeblich auf der Absturzstelle des Ritters kein Schnee mehr liegen.

Diese, historisch allerdings nicht belegte, Sage mag immerhin als Indiz dafür gelten, dass die frühen Herrschaftsbildungen der Berken von der Duba, derer von der Oelsnitz und anderer kleinherrschaftlicher Grenzgänger letztlich erfolglos blieben. Vielleicht war ein Grund für diesen Misserfolg ihr Unvermögen, bei der lokalen Bevölkerung eine identitätsstiftende kulturelle Verbundenheit mit ihren Herrschaftskonzeptionen zu erzeugen. Durch ihre Feinde und die Nachwelt wurden sie als Raubritter mit zweifelhaftem Ruf gebrandmarkt.

Dabei erscheint diese These zunächst als ahistorische Kulturkritik, da Herrschaft im Mittelalter nicht auf Partizipation der Bevölkerung ausgerichtet war, sondern auf Beherrschung von Territorium und deren Bevölkerung durch eine kleine Adelschicht, zunächst punktuell, später zunehmend in der Fläche, wie der Historiker Peter Moraw nachgewiesen hat. Aber dennoch begann sich im

15. und im 16. Jahrhundert auch unter Nichtadligen eine Identität mit Herrschaften und ihren Räumen auszuprägen. Diese Entwicklung war gekennzeichnet durch eine Bedeutungszunahme der Städte, von Handel und Geld und den Ideen des Humanismus und der Reformation.

Den kleinen Herrschaften im heutigen Elbsandsteingebirge gelang keine nachhaltige Anknüpfung an diese gesellschaftlichen und religiösen Strömungen. Ihre Nachbarn in Prag und Dresden, Bautzen, Görlitz und Zittau gestalteten diese erfolgreicher. Neben dem Oberlausitzer Sechsstädtebund waren das vor allem die Hussiten und später König Georg Podjebrad auf der einen, die Wettiner auf der anderen Seite. Sie haben mit der Grenzziehung im Vertrag von Eger im Jahr 1459 Fakten geschaffen, die das Gebiet bis heute als Grenzregion definieren.

Zweifellos haben diese Weichenstellungen im 15. Jahrhundert der Region des Elbsandsteingebirges für Jahrhunderte den Stempel einer abgelegenen Grenzregion aufgedrückt. Letztlich speiste sich selbst die Wiederentdeckung der Region in der Zeit der Romantik aus einer gefühlten Weltenabkehr gegenüber modernen Entwicklungen. Die Frage, ob sich das Gefühl, abseits der Zeitläufe zu stehen, über die Jahrhunderte bis heute in der Region gehalten hat, könnte mancher vorschnell mit Ja beantworten. Modernen Trends aus Prag, Dresden und Berlin begegnen die Menschen in der Region zu beiden Seiten der Grenzen oft in ungefühilter Einigkeit mit derselben Ablehnung. Aber zum Glück sind die gescheiterten Berken von der Duba nicht die letzten Grenzgänger geblieben. In Zeiten der offenen Grenzen haben wir heute vielfältige Möglichkeiten, die Region von beiden Seiten in ihrer Tiefe zu ergründen. Nutzen wir diese Chancen gemeinsam!

Marcus Oertel in Zusammenarbeit mit Dr. Alexander Bergkem

weiteren Gebiet, wie es der Historiker Peter Moraw zeigt. So begann sich im 15. und 16. Jahrhundert eine Identität zwischen den Untertanen und ihren Herrschern zu bilden. Diese Entwicklung war durch die Bedeutungszunahme der Städte, den Handel und das Geld sowie die Ideen des Humanismus und der Reformation gekennzeichnet.

Den kleinen Herrschaften im heutigen Elbsandsteingebirge gelang keine nachhaltige Anknüpfung an diese gesellschaftlichen und religiösen Strömungen. Ihre Nachbarn in Prag und Dresden, Bautzen, Görlitz und Zittau gestalteten diese erfolgreicher. Neben dem Oberlausitzer Sechsstädtebund waren das vor allem die Hussiten und später König Georg Podjebrad auf der einen, die Wettiner auf der anderen Seite. Sie haben mit der Grenzziehung im Vertrag von Eger im Jahr 1459 Fakten geschaffen, die das Gebiet bis heute als Grenzregion definieren.

Zweifellos haben diese Weichenstellungen im 15. Jahrhundert der Region des Elbsandsteingebirges für Jahrhunderte den Stempel einer abgelegenen Grenzregion aufgedrückt. Letztlich speiste sich selbst die Wiederentdeckung der Region in der Zeit der Romantik aus einer gefühlten Weltenabkehr gegenüber modernen Entwicklungen. Die Frage, ob sich das Gefühl, abseits der Zeitläufe zu stehen, über die Jahrhunderte bis heute in der Region gehalten hat, könnte mancher vorschnell mit Ja beantworten. Modernen Trends aus Prag, Dresden und Berlin begegnen die Menschen in der Region zu beiden Seiten der Grenzen oft in ungefühilter Einigkeit mit derselben Ablehnung. Aber zum Glück sind die gescheiterten Berken von der Duba nicht die letzten Grenzgänger geblieben. In Zeiten der offenen Grenzen haben wir heute vielfältige Möglichkeiten, die Region von beiden Seiten in ihrer Tiefe zu ergründen. Nutzen wir diese Chancen gemeinsam!

Marcus Oertel in Zusammenarbeit mit Dr. Alexander Bergkem

SÜSSE VERSUCHUNGEN IM GRENZGEBIET

Auf dem schmuck restaurierten Marktplatz von Schönlinde/Krásná Lípa mit Häusern verschiedener Bauepochen, einem interessanten Wasserspiel als Brunnenanlage (siehe hierzu auch die Fotografien von Peter Zimolong), einer eigenen Hausbrauerei mit Restaurant und in direkter Nachbarschaft des ältesten, mit Holzschindeln gedeckten Hauses befindet sich die Schokoladenfabrik MANA, die für alle Schleckermäulchen mit der Herstellung eigener Schokoladen und Pralinen nach belgischen Vorbild wirbt und diese werbewirksam auch öffentlich herstellen lässt.

Neben den Auslagen im Ladengeschäft, hinter einer großen Glasscheibe, arbeiten Frauen seit 2013 hier geschickt an der Kreation verschiedener Köstlichkeiten. Die ursprüngliche Idee hierzu stammt von Herrn Miroslav Řebíček, der durch einen Film inspiriert wurde und andere Gründer als Enthusiasten um sich sammelte.

Das Besondere an der Produktionsstätte MANA aber ist die Umsetzung der Idee eines Sozialbetriebes. Es wurden neue Arbeitsplätze für Behinderte und Langzeitarbeitslose geschaffen. Die Erstinvestitionen finanzierten die Gründer. Nun decken der Verkauf und die 2016 hinzugekommene neue, für jedermann öffentliche Kundenwerkstatt und Lohnkostenzuschüsse seitens des Arbeitsamtes die Kosten, bisher ohne Förderung durch die Europäische Union.

MANA stellt in echter Handarbeit Qualitätsschokolade aus belgischen Schokoladengrundstoffen, aus Kakaobohnen der Plantagen von Tansania, Papua-Neuguinea, Venezuela und Mexiko als Fair Trade-Produkte glutenfrei nachhaltig und verantwortungsvoll her, ohne Konservierungs- und Kakaobutterersatzstoffe.

Iva Houfková

SLADKÁ POKUŠENÍ V POHRANIČNÍM REGIONU

Čokoládovna MANA se nachází na nově zrestaurovaném Křinickém náměstí v Krásné Lípě obklopena domy z různých architektonických slohů, zajímavou kašnou s fontánou (viz fotografie od Petera Zimolonga), místním malým pivovarem s restaurací a starým domem s dřevěnými šindelemi. Je rájem pro všechny mlsné jazýčky.

MANA vyrábí dle vlastních nápadů čokoládu a pralinky a nechává nahlédnout kolemjdoucí přes výlohu do své výroby. Čokoládovna MANA vznikla v roce 2012. O rok později byl otevřen obchod čokoládovny v Krásné Lípě. Původní myšlenka založit čokoládovnu přišla od pana Miroslava Řebíčka, který se inspiroval filmem o čokoládě, shromáždil kolem sebe další nadšence a milovníky čokolády a čokoládovna byla na světě. Hlavní zajímavostí čokoládovny MANA je její fungování jako sociální podnik a tím i vytváření nových pracovních míst pro osoby se zdravotním postižením i oso-

by dlouhodobě nezaměstnané. První náklady podniku byly financovány z vlastních zdrojů zakladatelů podniku. Dále je čokoládovna financována z vlastních tržeb za výrobky a služby. Část mzdových nákladů osob se zdravotním postižením je placena úřadem práce.

Firma od počátku funguje bez podpory z evropských fondů. V roce 2016 byla otevřena čokoládová dílna, kde si zákazníci mohou sami vyrobít vlastní čokoládové výrobky.

MANA vyrábí pravou ručně zpracovávanou kvalitní čokoládu z belgických surovin – z kakaových bobů z plantáží z Tanzánie, Papuy-Nové Guineje, Venezuely nebo Mexika. Její výrobky se řadí k fair trade produktům. Neobsahují lepek, konzervační látky ani náhražky kakaa či kakaového másla.

Iva Houfková

REGION ÚSTÍ

EINE EUROPÄISCHE REGION ZUM ERLEBEN

In der Euro-Region Elbe/Labe gibt es seit vielen Jahren Kooperationen, bei denen sich Tschechen und Deutsche kennen und schätzen gelernt haben. Die Vereine Kultur Aktiv aus Dresden und Collegium Bohemicum aus Ústí nad Labem setzen mit ihrer kulturellen Zusammenarbeit hier weitere Zeichen. Für beide Partner ist es wichtig, Menschen in der Region direkt in ihren Lebenswelten anzutreffen und in Kontakt zu bringen.

Dabei erlebten wir eine lebendige und spannende kulturelle Vielfalt: Begegnungen in Mikulášovice/Nixdorf und im Khaatal, während eines Fotosymposiums und die Konzerte mit tschechischen Bands in Dresden beim Pragomania-Festival im Rahmen der tschechisch-deutschen Kulturtagung belegen dies. Die mitgereisten tschechischen Fans feierten ihre Bands dabei gemeinsam mit den Dresdnern. Beim „Becherovka Kicker Cup“ im Dresdner Club Katy's Garage wurde deutlich, dass Kickern eine Leidenschaft ist, die keinen Halt an der Grenze macht. In Ústí nad Labem entdeckten die deutschen Gäste die Kabarett-Reihe „Eño Ňuño“ als Ort der Begegnung von Menschen mit freiem Geist und offenem Herzen.

Zum Abschluss unserer diesjährigen Kooperation traten tschechische Musiker auf dem Canalettomarkt in Pirna auf und begeisterten das Publikum vor der Kulisse des wunderschönen Obermarkts, tschechische Spielfreude traf auf sächsische Lebenslust. Die Stadt Pirna selbst war ein historischer Grenzgänger zwischen Böhmen und Meißen und ist heute fest integriert in der Euro-Region Elbe/Labe. Das alles lässt uns Hoffnung und Zuversicht schöpfen in einer Zeit, in der nationale Egoismen wieder verstärkt aufkeimen

in Europa. Die Region Ústí ist selbst auch nicht frei von solchen Konflikten. Sie steht aber beispielgebend für den kulturellen Reichtum Europas, in einer einzigartigen Mischung aus Tradition und Moderne. Wenn wir mit unserer Kooperation etwas dazu beitragen können, dass Tschechen und Deutsche – und im weiteren Sinn Menschen in ganz Europa – sich gegenseitig respektieren und verstehen, dann haben sich unsere Mühen gelohnt.

In der Region Ústí können Impulse für weitere grenzüberschreitende Kooperationen in Europa und andernorts gesetzt werden. Das geschieht zu jeder Zeit mit jedem Menschen, der sich einmal auf dem Weg zu seinen Nachbarn begibt, ihnen zuhört, antwortet, ihnen ein Lächeln schenkt und Ideen und Wünsche austauscht. Weil es Spaß macht, daran teilzuhaben, werden wir auch in Zukunft Grenzgänger sein, mit Melodien einer Landschaft im Ohr. Wir wiederholen: Diese Erfahrung ist pure Coolness!

Marcus Oertel

ÚSTECKÝ KRAJ

POZNÁNÍHODNÝ EVROPSKÝ REGION!

V Euroregionu Elbe/Labe existují již mnoho let spolupráce, při kterých se Češi a Němci poznali a naučili se vážit si jeden druhého. Spolky Kultur Aktiv v Drážďanech a Collegium Bohemicum v Ústí nad Labem to jen potvrzují svojí dlouholetou kulturní spoluprací. Pro oba partnery je důležité setkání s obyvateli z regionu přímo v jejich místě bydliště a komunikace s nimi.

Při projektu jsme zažili aktivní a zajímavou kulturní rozmanitost: dokazují to setkání v Mikulášovicích a v Kyjovském údolí během fotografického sympozia a koncerty českých kapel v Drážďanech během festivalu Pragomania v rámci Dnů české a německé kultury. Čeští fanoušci, kteří přijeli na koncert, oslavovali své oblíbené kapely společně s drážďanskými příznivci rockové hudby. Při „Becherovka Kicker Cupu“ v drážďanském klubu Katy's Garage bylo zřejmé, že fotbal je vášní, která nezná hranic. V Ústí nad Labem objevili němečtí hosté geniální sérii kabaretů „Eño Ňuňo“, která je místem setkávání lidí se svobodným duchem a velkým srdcem. Ke konci naší letošní spolupráce vystoupili na náměstí Canaletto v Pirně čeští hudebníci a ohromili publikum před kulisami překrásného Horního náměstí (Obermarkt). Česká radost z hraní se setkala se saskou radostí ze života. Samotné město Pirna bylo historickým hraničářem mezi Čechy a Míšni a je dnes pevně integrované do Euroregionu Elbe/Labe.

To vše nás nechává v naději a víře, i v této době, kdy v Evropě opět klíčí a zesiluje nacionální egoismus. Ústecký kraj také není ušetřen podobným konfliktům. Region Ústí je ovšem dobrým příkladem pro kulturní bohatství Evropy, kte-

ré se skládá z jedinečného spojení tradic a moderny. Pokud naši spolupráci dokážeme, že se Češi a Němci (v širším slova smyslu lidé z celé Evropy) budou navzájem respektovat a rozumět si, tak se naše úsilí vyplatila

V Ústeckém kraji mohou být vzneseny podněty pro další přeshraniční spolupráci mezi Evropou a jinými kontinenty. Dochází k nim neustále, v každé době s každým člověkem, který se vydává na cestu ke svým sousedům, naslouchá jim, odpovídá na otázky, daruje jim úsměv a dělí se s nimi o své nápady a přání. Každého to potěší, když se může takového setkání zúčastnit a proto chceme být i v budoucnu hraničáři s melodiemi krajiny, které nám budou hrát v uších. Jak již bylo řečeno, tato zkušenost byla naprosto úžasná!

Marcus Oertel

Emílie Mrazíková wurde 1946 geboren und lebt in Děčín. Emílie erlernte den Beruf einer Reproduktionsfotografin. In den 1970er-Jahren besuchte sie den Fotokreis in Jílové u Děčína. Seit ihrem Ruhestand im Jahre 2004 konzentriert sie sich wieder verstärkt auf das Fotografieren. Sie ist Mitglied im renommierten Fotoklub F99 Ústí nad Labem. An verschiedensten Fotoveranstaltungen, Aktionen, Wettbewerben und Ausstellungen beteiligt sie sich regelmäßig.

Emílie Mrazíková se narodila v roce 1946. Vyučila se v dnes již zaniklém učebním oboru reprodukční fotograf. Již v době učení se zajímala o fotografování mimo zaměstnání a zapojila se začátkem sedmdesátých let do fotokroužku v Jílovém u Děčína, kde působila asi 5 let. Vdala se a s mateřstvím přišla velmi dlouhá pauza. K fotografování se opět vrátila až v důchodu v roce 2004 přihlášením do fotoklubu Děčínský Výběr. Později přešla do fotoklubu F99 Ústí nad Labem, kde setrvává dodnes. Spolupráce ve fotoklubech ji posunula dál v její amatérské práci. Fotografování se stalo jejím velkým koníčkem. Občas se zapojí do nějaké fotografické akce nebo soutěže. Emílie má za sebou již několik samostatných i společných výstav.

Melodie der Landschaft

Der Wind rauscht im Wald und Bäche sprudeln, Vogelgesang, Insekten summen, das Schnurren der Rasenmäher, die Klagen der Einheimischen, Kinder jauchzen und lachen auf Spielplätzen, Züge heulen an ungeschützten Bahnübergängen auf, Enten gackern und quaken, das Muhen der Kühe und Traktorengeräusche ... in all diesen Melodien der Grenzregion genieße ich die Landschaft, den Sonnenauf- und -untergang im Klang der Kirchenglocken, fernab der großen, mir jetzt jämmerlich erscheinenden Stadt.

Melodie krajiny

Šum lesů a trav, bublání potoka, fučení větru, zpěv ptáků, bzučení hmyzu, vrčení sekačky, stížnosti obyvatel, výskot a smích dětí na hřištích, houkání vlaku u nechráněných přejezdů, kdákání slepic, kokrhání, gagotání kačen, bučení krav, zvuk traktorů a zvuk zvonů... Užívala jsem si krajinu pohraničního regionu za doprodu těchto melodií, kterými lze vyjádřit i emoce radosti z kochání se přírodou, dobrou náladu, úzkost z pohledu na zubožené město nebo pohled na vycházející a zapadající slunce.

EMÍLIE MRAZÍKOVÁ

EVA PACALOVÁ

JOSEF MÁLEK

Eva Pacalová wurde 1989 in Kutná Hora geboren. Sie lebt und arbeitet in Zruč nad Sázavou und absolvierte ein Magisterstudium für Fotografie und Intermediale Kunst an der Jan Evangelista Purkyně-Universität in Ústí nad Labem. 2014/2015 arbeitete und studierte sie gemeinsam mit Josef Málek in Budapest an der Moholy-Nagy-Universität für Kunst und Design.

Eva Pacalová se narodila v roce 1989 v Kutné Hoře. Žije a tvoří ve Zručí nad Sázavou. Vloni dokončila magisterské studium v oboru Fotografie a Intermediální tvorba na Fakultě umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Eva a Josef společně žili a tvořili v letech 2014/2015 v Budapešti, kde zároveň studovali dva semestry na Moholy-Nagy Univerzitě umění a designu.

Josef Málek wurde 1989 in Prag geboren, er lebt und arbeitet in Prag und in Ústí nad Labem. Er absolvierte ein Magisterstudium der Ökonomie an der Karls-Universität (Institut für Ökonomie, Fakultät Sozialwissenschaften) und studiert momentan an der Jan Evangelista Purkyně-Universität in Ústí nad Labem an der Fakultät für Kunst und Design in der Fachrichtung Performance. Josef arbeitet als Datenanalytiker und Künstler.

Josef Málek se narodil v roce 1989 v Praze. Žije a pracuje v Praze a v Ústí nad Labem. Úspěšně dokončil magisterské studium ekonomie na Institutu ekonomických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy. V současnosti je studentem magisterského programu v ateliéru performance na Fakultě umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Pracuje jako analytik dat a umělec.

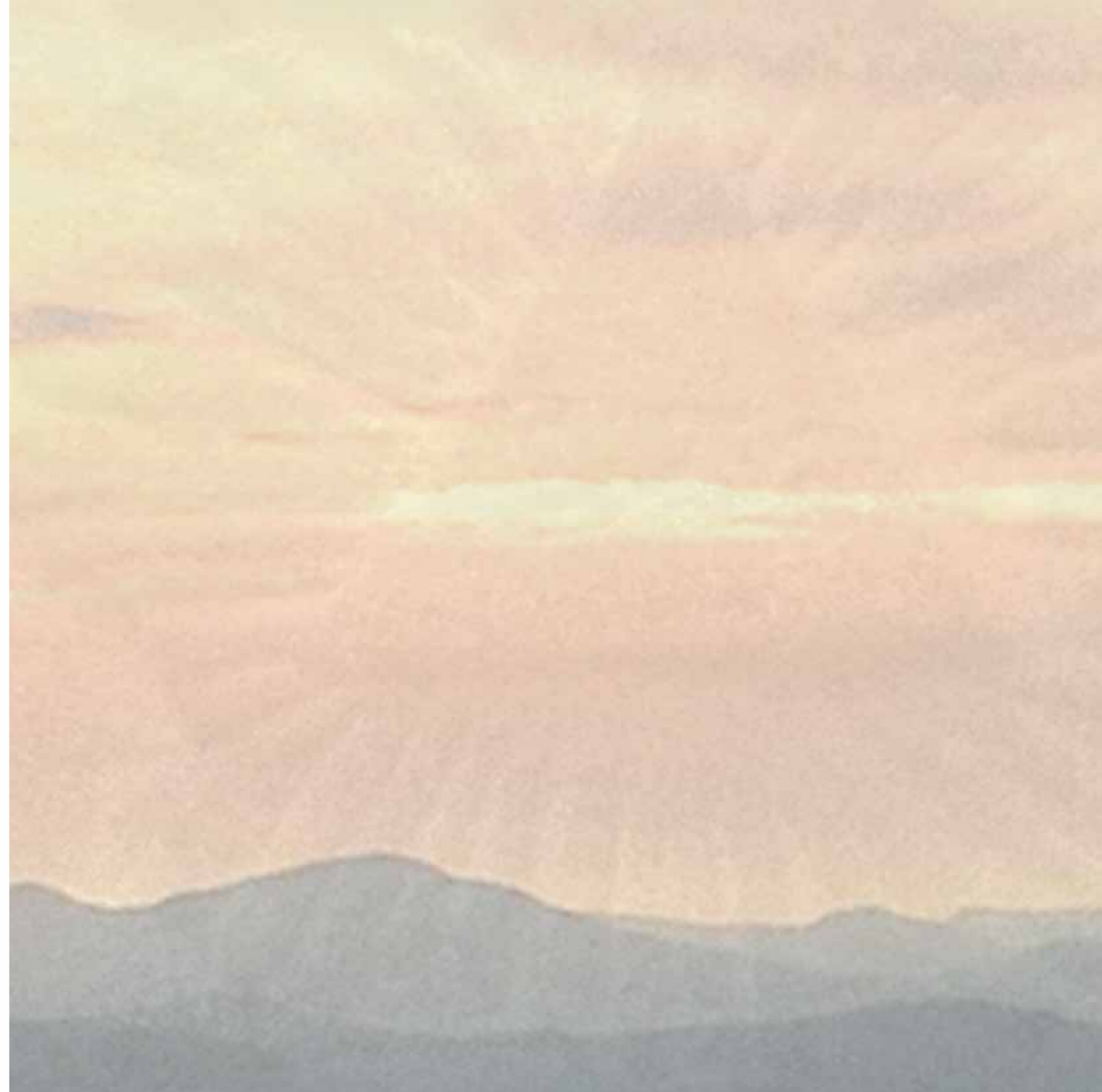

Das Künstlerpaar Eva Pacalová und Josef Málek verband den kreativen Aspekt des Aufenthaltes in der Sächsisch-Böhmischen Schweiz mit einem sportlichen. Eva und Josef gaben schon einige Kunstzeitschriften heraus und sind im Bereich Fotografie und Installation tätig. Sie erkundeten die Region mit GPS, mit Laufschuhen und Fahrrad. Neben der sportlichen Herausforderung suchten sie auf der regionalen Landkarte markante Wege, um einen spezifischen Zeichensatz der Natur zu finden, für einen Ausschnitt eines Fanzines, das beide als Konzept präsentieren. Dieser Fanzine-Ausschnitt widerspiegelt die Schwierigkeiten und Spannungen zwischen den wunderschönen Orten des Nationalparks und den anliegenden Städten, die vom politischen Zentrum der Tschechischen Republik kontinuierlich und ohne notwendigem radikalen Widerstand der dortigen Bevölkerung stetig abgewertet werden. Als Symbol dieser Regionenabwertung wählten Eva und Josef den zufälligen Fund von vier Stücken Braunkohle. Die Kohleförderung und das Überschreiten der historischen Abbau-Limite charakterisieren das Verhältnis der gesamten Nation zu diesem Gebiet. Die Schönheit und Vielfalt der Sächsisch-Böhmischen Schweiz steht somit im Kontrast zu einer unwirtlichen Umgebung.

Prvotním impulsem tvůrčího pobytu v Českosaském Švýcarsku bylo rozpohybování melodie ve vlastním těle, která povede k čistému poznání zmíněné lokality a jejího urbánního okolí. Autorská dvojice (Eva Pacalová a Josef Málek, kteří společně vydali několik uměleckých časopisů a prezentovali pár děl na pomezí fotografie a instalace) se vydala do poznávání krás místní přírody s GPS lokátorem v kapse, jedním párem běžeckých bot a bicyklem. Kromě samotného rozechvění organismu dvojice hledala v mapách konkrétní cesty, které by jí pomohly vytvořit jednotlivá písmena pro specifický přírodní font na text pro přebal plánovaného uměleckého časopisu, jakožto výstupu z této rezidence. Fanzine a jeho výřezy, které dvojice prezentuje na následujících listech, jsou hrou s jistým napětím mezi nádhernými místy národního parku a úskalími nedalekých měst, jejichž ráz kontinuálně devaluje politické centrum České republiky bez potřebného a radikálního odporu nejen místních obyvatel. Jako zástupce této devalvace kraje vybrali Eva s Josefem do fanzinu náhodný nález při jedné z cest - 4 kostky hnědého uhlí, jehož těžba a opětovné překračování jejich historických limitů charakterizují vztah národu k tomuto území. Kontrastem v tomto nehostinném prostředí tak zůstává prozatím rozlehlá a rozmanitá краса Českosaského Švýcarska.

HOLGER WENDLAND

Holger Wendland wurde 1956 in Pößneck geboren. Er lebt und arbeitet seit 1981 in Dresden als Projektkünstler, Publizist und Herausgeber von Buchprojekten und Filmen. Zahlreiche nationale und internationale Ausstellungen stehen auf seiner Agenda und Werke befinden sich in renommierten öffentlichen und privaten Sammlungen.

Holger Wendland se narodil v roce 1956 v Pößnecku (Durynsko). Od roku 1981 žije a pracuje v Drážďanech jako projektový umělec, novinář a vydavatel knižních projektů a filmů. Má za sebou již několik národních i mezinárodních výstav. Jeho díla najdete v renomovaných veřejných i soukromých sbírkách.

Melodien einer Landschaft

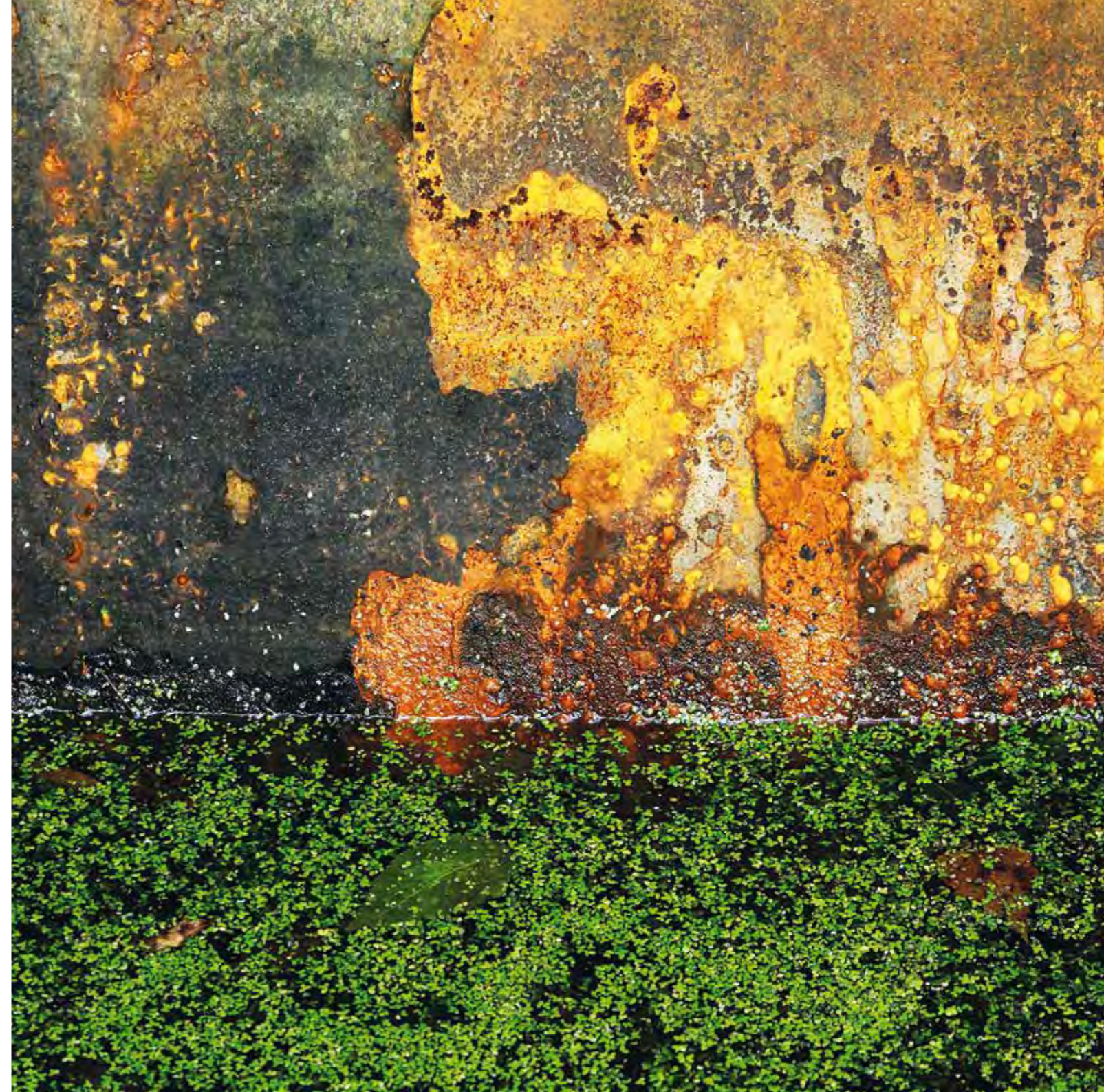
„Die Geschichte der Natur wiederholt sich immer: sie arbeitet mit ein paar Refrains, die sie nicht müde wird zu repetieren; die Geschichte der Menschheit wiederholt sich nie: sie verfügt über einen unerschöpflichen Reichtum von Einfällen; der stets neue Melodien zum Vorschein bringt.“ Diesem Zitat Egon Friedells aus seiner „Geschichte der Neuzeit“ fühle ich mich in meinem Projektansatz verpflichtet, eingedenk der Worte Gustav Mahlers: „Das Beste in der Musik steht nicht in den Noten.“

Melodie krajiny

„Dějiny přírody se stále opakují: příroda pracuje s pár refrény a neunavuje ji je opakovat; dějiny lidstva se nikdy neopakují: disponují nevyčerpatelným bohatstvím nápadů a myšlenek, které vynášejí na světlo neustále nové melodie.“ Citátem rakouského spisovatele a novináře Egona Friedella z jeho knihy „Kulturní dějiny novověku I“ se cítím být zavázán v mé myšlence k projektu. Památce na slova rakouského skladatele Gustava Mahlera: „To nejlepší z hudby v notách nenajdeme.“

NOVA KOLEKCE

SIMON WOLF

Simon Wolf wurde 1991 in Leipzig geboren und lebt in Dresden. Seine Fotografien wurden auf Gemeinschaftsausstellungen in der Galerie Neue Osten (Dresden) und im Haus Schlesien (Königswinter) präsentiert.

Simon Wolf se narodil v roce 1991 v Lipsku, nyní žije v Drážďanech. Podílel se na výstavách v Galerii Neue Osten v Drážďanech a v Haus Schlesien v Königswinteru.

Schluckenauer Zipfel. Grenzgebiet. Rückzugsraum. Die sächsisch-böhmischen Zentren der Macht sind weit. Ausgedehnte Waldgebiete. Steile Sandsteinformationen. Schmale Wege. Handel treibt den Raubrittern Beute in die Arme. Grenzsteine. Überwachungstürme. Verfall. Das Fremde wird argwöhnisch beäugt. Der Weifberg ist nicht zugänglich. Es bleibt, wer nicht anders kann. Wegkreuz. Wochenendhäuschen. Gasthaus. Eine Möglichkeit der arbeitsspendenden Stadt zu entfliehen. Stilles Träumen vom privaten Paradies. Anspannung. Entspannung.

Šluknovský výběžek. Pohraničí. Úkryt. Česko-saská centra moci jsou daleko. Rozlehlé zalesněné oblasti. Strmé pískovcové útvary. Úzké cesty. Obchod vzal loupeživým rytířům jejich kořist. Hraniční kameny. Strážné věže. Chátrání. Na cizí se nahlíží s nedůvěrou. Rozhledna Weifberg je nepřístupná. Zůstává ten, kdo nic jiného neumí. Kříž u cesty. Víkendové domky. Penziony. Jediná možnost, jak uniknout z města, které poskytuje práci. Tiché snění o soukromém ráji. Napětí. Uvolnění.

PETER ZIMOLONG

Peter Zimolong wurde 1973 in Dresden geboren, er lebt und arbeitet in seiner Heimatstadt. Nach einem Studium der Sozialarbeit/-pädagogik und einer Weiterbildung zum Systemischen Berater arbeitet er seit 2005 freiberuflich als Fotograf. Er ist seit 2012 Mitglied im Berufsverband Bildender Künstler (BBK) und beteiligte sich an zahlreichen Ausstellungen im In- und Ausland.

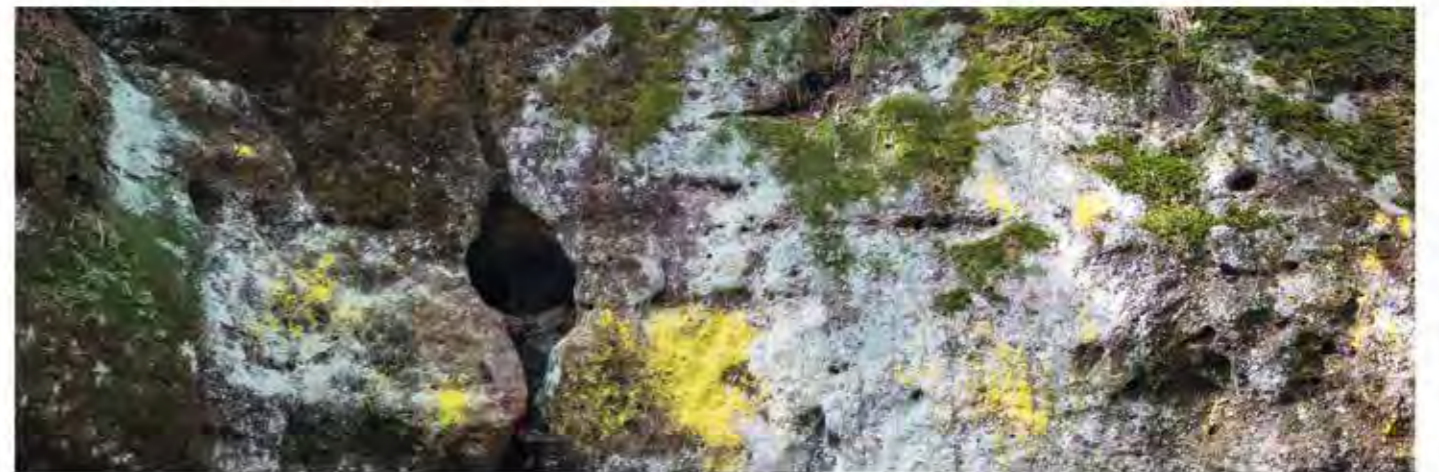
Peter Zimolong se narodil v roce 1973 v Drážďanech. Ve svém rodném městě žije i pracuje. Po studiu sociální práce a pedagogiky a dalším vzdělávání v oblasti systematického poradenství pracuje od roku 2005 jako fotograf na volné noze. Od roku 2012 je členem Berufsverband Bildender Künstler (BBK), Profesního spolku výtvarných umělců. Od té doby měl již mnoho výstav v tuzemsku i v zahraničí.

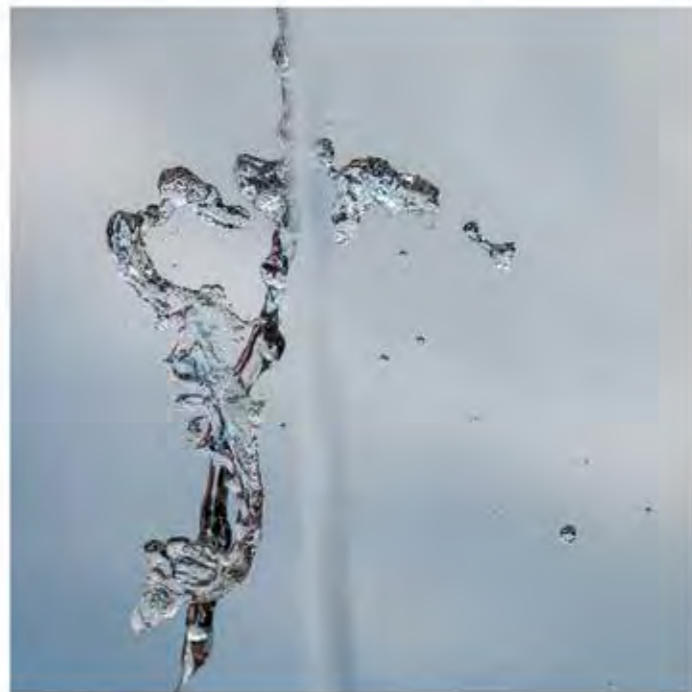
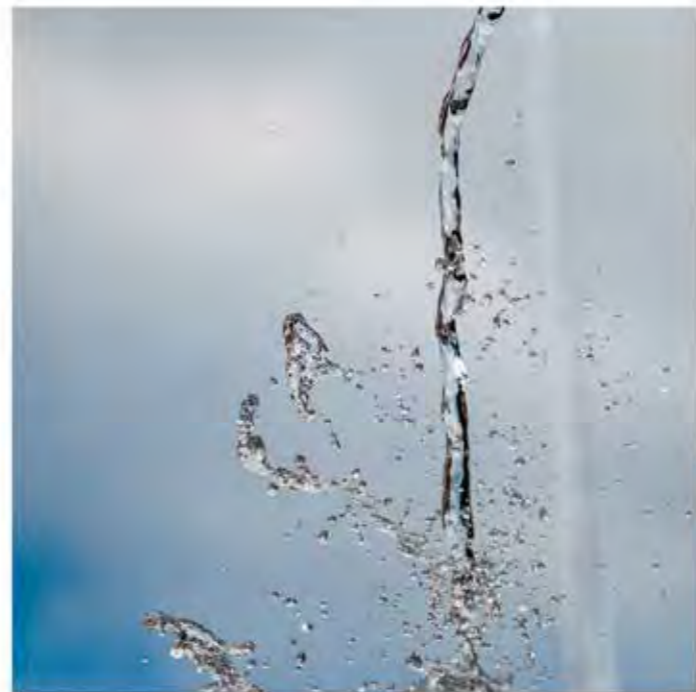
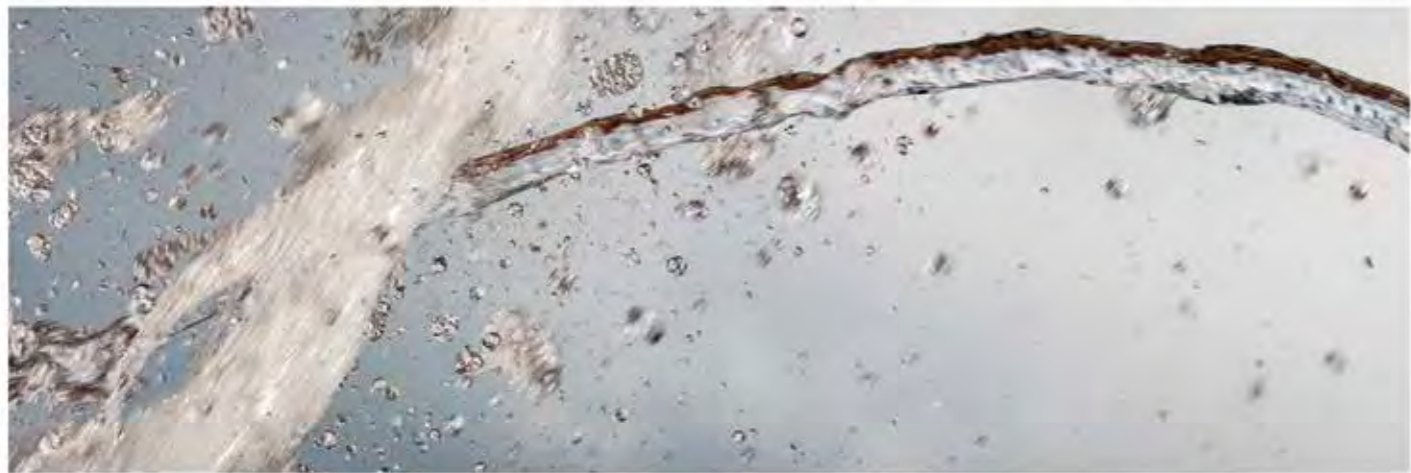
Melodien einer Landschaft

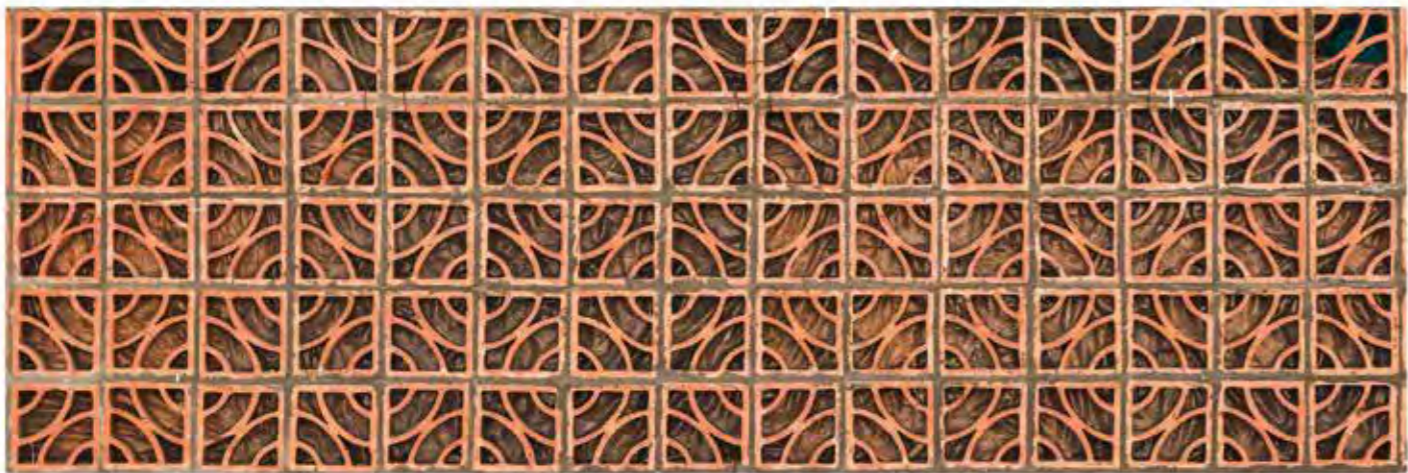
Ist die Melodie der Landschaft eine geordnete Folge von Tönen? Ist sie eine Komposition von Klangfarben und Farbklangen? Welchen Rhythmus hat die Landschaft? Lassen sich Intervalle finden, Gliederungen, Texte/Texturen? Welche Eindrücke verbleiben aus den wahrgenommenen Stimm(ung)en, aus der Polyphonie der Klänge?... *Die Bohème irrt durch böhmische Dörfer: Eine Bohemian Rhapsody.*

Melodie krajiny

Je melodie krajiny uspořádanou řadou zvuků a tónů? Je kompozicí barev tónů a souhry barev? Jaký rytmus má krajina? Lze najít nějaké intervaly, osnovy, texty nebo textové struktury? Jaké dojmy v nás vzbuzuje vnímání hlasů, nálad a polyfonie zvuků?... *Bohémství se toulá českými vesnicemi: Bohémská rapsodie.*

IVA HOUFKOVÁ

Iva Houfková wurde 1990 in Turnov geboren. Sie absolvierte ein Studium der deutschen Sprache an der Universität Pardubice. Momentan studiert sie Deutsche Philologie im deutsch-tschechischen interkulturellen Kontext an der Philosophischen Fakultät der Jan Evangelista Purkyně-Universität in Ústí nad Labem/Aussig. Iva arbeitet als Übersetzerin, Koordinatorin, Redakteurin und Fotografin im Projekt „Melodien einer Landschaft“. Sie lebt in dem kleinen Dorf Malá Skála/Kleinskal im Landschaftsschutzpark Böhmisches Paradies.

Iva Houfková se narodila v roce 1990 v Turnově. Vystudovala obor Německý jazyk pro hospodářskou praxi na Univerzitě Pardubice. Nyní studuje magisterský obor Německá filologie v česko-německém interkulturním kontextu na Filozofické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Iva absolvovala v roce 2016 pracovní stáž ve spolku Kultur Aktiv e.V. v Drážďanech, kde pomáhala realizovat německo-české projekty. Pracovala jako překladatelka, koordinátorka, redaktorka a fotografa v projektu „Melodie krajiny“ – fotografické sympozium. Žije na malé vesnici jménem Malá Skála, která patří do Chráněné krajinné oblasti Český ráj.

Melodie der Landschaft

Blätter rascheln im Wind, Tier- und Wassergeräusche ... Die Melodien der Landschaft entstehen aus der Harmonie der Farben, meiner Entspannung und Ruhe, meiner Freude, meiner inneren Erregung ... So bin ich mit der Natur verknüpft.

Melodie krajiny

Šumění listů ve větru, zvuky zvířat a vody... Melodie krajiny vznikají z harmonie barev, mé relaxace a uvolnění, radosti, porozumění, vnitřního napětí... Takto jsem spojena s přírodou.

YURI ANTSIPKIN

Yuri Antsipkin wurde 1970 in Belarus (Weißrussland) geboren. Er absolvierte ein Studium der Forstwirtschaft in Minsk und interessierte sich für Design und visuelle Kunst. Seitdem beschäftigt er sich intensiv mit Fotografie. 2012 übersiedelte seine Familie nach Deutschland. Er lebt und arbeitet in Dresden.

Yuri Antsipkin se narodil v roce 1970 v Bělorusku. Studoval obor Lesní hospodářství v Minsku a zajímal se o design a vizuální umění. Od té doby se intenzivně věnuje fotografování. V roce 2012 se i s rodinou přestěhoval do Německa. Žije a pracuje v Drážďanech.

Plätze, die man immer wieder aufsuchen kann, seltsame Ameisenbehausungen und ein toter Baum, der bizarre Formen annimmt, dessen Seele in den Himmel zu schweben scheint, die Kirche von Mikulášovice/Nixdorf erzählt eine Nachtgeschichte – dies sind die Töne meiner Melodie.

Místa, která můžeme stále znovu navštěvovat, zvláštní mraveniště a mrtvý strom, který se přetvořil do bizarní formy a vypadá, jako by jeho duše plula do nebe, kostel v Mikulášovicích/Nixdorf vypráví svůj noční příběh – to jsou tóny mé melodie.

Bildnachweis Umschlagseiten | Obálka a grafika

U1 | O1 Emílie Mrazíková – Eisdiele | Zmrzlinárna

U2 | O2 Iva Houfková – Schmetterling | Motýl

U3 | O3 Holger Wendland – Lochbildkamera Belichtungszeit 05:30–06:30 Uhr, 2016-10-01

Fünf-Linden-Kapelle mit dreieckigem Grundriss nahe Mikulášovice/Nixdorf

Holger Wendland – zrcadločka, expoziční čas 05:30–06:30, 2016-10-01

Kaple Nejsvětější Trojice s trojúhelníkovitým půdorysem nedaleko Mikulášovic

U4 | O4 Simon Wolf – Groß Schönau | Velký Šenov

Herausgeber | Vydavatel: Holger Wendland, Kultur Aktiv e. V.

Layout/Entwurf | Úpravy/návrhy: artfabrik (Dresden | Drážďany)

Redaktion | Redakce: Holger Wendland, Iva Houfková (inklusive Übersetzungen | včetně překladů), Marcus Oertel, Dr. Alexander Bergk, Kerstin Thierschmidt

Bildnachweis Text | Fotografie u textů:

„Grenzgänger mit zweifelhaftem Ruf ...“ von Marcus Oertel/Dr. Alexander Bergk

Foto Grenzsteine Simon Wolf, Fotos Zeidlerburg Emílie Mrazíková

„Překračovatelé hranic s pochybnou pověstí ...“ od Marcuse Oertela/Dr. Alexandera Bergka

Fotografie: Hraničáři kameny od Simona Wolfa, Brtnický hrádek od Emílie Mrazíkové

„Süße Versuchungen im Grenzgebiet“ von Iva Houfková, Fotos von Peter Zimolong und Holger Wendland

Sladká pokušení v pohraničním regionu“ od Ivy Houfkové, fotografie od Petera Zimolonga a Holgera Wendlanda

Region Ústí – eine Europäische Region zum Erleben von Marcus Oertel, Fotos von Iva Houfková

Ústecký kraj – poznáníhodný evropský region!“ od Marcuse Oertela, fotografie od Ivy Houfkové

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg VA / 2014 – 2020

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Das Projekt „Region Ústí – eine Europäische Region zum Erleben“ wurde mit Mitteln der Europäischen Union gefördert.

Projekt „Ústecký kraj – poznáníhodný evropský region!“ je financován z prostředků Evropské unie.

INRI

ŚWIĘTA SIĘCIEŃ
WYKUPIŁA
WYKUPIŁA